

GORAN MATIJEVIĆ*

PREVENTIVNI PROJEKT SIGURAN LOV U POŽEŠKO-SLAVONSKOJ ŽUPANIJI – DOKAZANI MODEL RAZVOJA PREVENCIJE I SURADNJE POLICIJE S GRAĐANIMA

Sažetak

Policijska uprava požeško-slavonska, opslužuje Požeško-slavonsku županiju, prostorne površine 1.815,24 km², gdje prebiva 64.420 stanovnika. Na području županije ustrojeno je 43 lovišta (od kojih 19 državnih i 24 županijska) koja se prostiru na 157.300 ha. Uz Županijski lovački savez, lovce ove županije (njih oko 1400) okupljaju 29 lovačkih društava (pojedina društva gospodare s više lovišta). Nacionalni preventivni projekt „Siguran lov“ iz 2014., Ravnateljstva policije MUP-a i Hrvatskog lovačkog saveza, kojemu je svrha podizanje više sigurnosne razine u rukovanju vatrenim oružjem kad je riječ o lovcima i uopće sigurnosti u lovištima, sprječavanje protuzakonitog lova i ostalih protupravnih ponašanja u lovstvu te očuvanje okoliša, PU požeško-slavonska provodila je u razdoblju od 2014. do 2016., te ponovno započela s provođenjem istog 2021. Rad se bavi istraživanjem provedenih preventivnih aktivnosti iz projekta „Siguran lov“ na području PU požeško-slavonske u razdoblju 2021.-2023., te njihovim utjecajem na stanje sigurnosti u lovištima i stvaranje uspješnog modela prevencije u zajednici i suradnje policije s građanima.

Ključne riječi: *lov, lovci, sigurnost, divljač, policija, prevencija.*

UVOD

Prevenција kriminaliteta obavezan je dio policijskog posla, koji proizlazi iz temeljne i trajne zadaće policije: *sprječavanja kažnjivih ponašanja*, a neophodna je u kontekstu smanjenja incidencije i prevalencije kažnjivih djela na određenom području i važan doprinos sigurnosti u ukupnoj kvaliteti života, te pozitivnoj društvenoj percepciji policije. Da bi se mogla djelotvorno provoditi ta zadaća, potrebno je da policija samostalno ili u suradnji s drugim partnerima poduzima širok spektar mjera i radnji, koje obuhvaćaju informiranje, educiranje i senzibiliziranje različitih ciljanih skupina, a sve kako bi se

---

* dr.sc. Goran Matijević, glavni policijski inspektor, PU požeško-slavonska, policijski službenik za nadzor i planiranje – za prevenciju

prevenirali različiti oblici kriminaliteta, ali i ostalih nedopuštenih ponašanja, koji mogu biti pred faze kaznenih djela. (Priručnik za prevenciju kriminaliteta).

Republika Hrvatska (u daljnjem tekstu RH), i Požeško-slavonska županija u njoj (u daljnjem tekstu PŽSŽ) staništa su brojnoj i raznovrsnoj divljači, te prostor bogate lovačke tradicije i atraktivnih lovnih područja. Lov divljači prema Zakonu o lovstvu,¹ obuhvaća traženje, dočekivanje, motrenje radi odstrela ili hvatanja divljači, vabljenje, praćenje, odstrel ili hvatanje divljači, skupljanje uginule divljači i njezinih dijelova i sakupljanje jaja pernate divljače. Divljač je prema istom zakonu dobro od interesa za RH i ima njezinu osobitu zaštitu.

Na području PŽSŽ, 43 lovišta (od kojih 19 državnih i 24 županijska) prostiru se na 157.300 ha², (što je oko 86,5% ukupnog prostora) i njima gospodare 29 lovačkih društava (u daljnjem tekstu LD) te Županijski lovački savez (u daljnjem tekstu ŽLS) koji je osnovan 1994., a zajedno okupljaju oko 1400 lovaca, kojima svakako treba pridodati i lovce goste koji posjećuju ovo područje (SLE i ŽLS, 2023.). Od sitne divljači najbrojniji su zec, fazan, prepelica, a od krupne srna obična, jelen obični i divlja svinja (Mustapić, 2004).

S obzirom na značaj lova i lovstva kao gospodarske grane ali i preduvjeta održivog razvoja, te rizike koje sa sobom donosi ovo područje (posebice upotreba oružja), uređeno je brojnim zakonskim i pod zakonskim aktima, od kojih se u kontekstu ovog rada kao najvažniji ističu:

- Zakon o lovstvu (NN 99/18, 32/19, 32/20);
- Zakon o nabavi i posjedovanju oružja građana (NN 94/18, 42/20, 114/22);
- Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19);
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18);
- Zakon o eksplozivnim tvarima te proizvodnji i prometu oružja (NN 70/17, 141/20, 114/22);
- Pravilnik o uvjetima i načinu lova (NN 48/22);
- Pravilnik o lovostaju (NN 94/19);
- Pravilnik o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja (NN 37/2019);
- Pravilnik o potvrdi o podrijetlu divljači i njezinih dijelova i načinu označavanja divljači (NN 15/19);
- Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13).

¹ Zakon o lovstvu RH (NN 99/18, 32/19, 32/20). Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/422/Zakon-o-lovstvu> (9.8.2023)

² Središnja lovna evidencija. Dostupno na: <https://sle.mps.hr/> (9.8.2023)

Sigurnost u lovu predstavlja pridržavanje pravila i propisa, uz stalnu koncentraciju na sve ono što se događa oko sudionika lova, osobito na oružje i streljivo, trenutak njihove upotrebe, te osobito smjer i poziciju (situaciju) pri pucanju (Grubešić, Gorišek, Vnućec, 2017). Da bi se i na planu sigurnosti u lovu, blagovremeno otklonili čimbenici rizika i aktivirali zaštitni čimbenici što su ciljevi prevencije kriminaliteta, Ravnateljstvo policije u suradnji s Hrvatskim lovačkim savezom (u daljnjem tekstu HLS) 2014., izradilo je nacionalni preventivni projekt pod nazivom „Siguran lov“, kojemu je svrha podizanje više sigurnosne razine u rukovanju vatrenim oružjem kad je riječ o lovcima i uopće sigurnosti u lovištima, sprječavanje protuzakonitog lova i ostalih protupravnih ponašanja u lovstvu te očuvanje okoliša.³ Projekt se provodi od 2014., u suradnji s HLS i inim relevantnim subjektima na području nekoliko županija u RH, uključujući i PŽSŽ. PU požeška-slavonska (u daljnjem tekstu PU PŽS) projekt je partnerski provodila u suradnji s ŽLS (u daljnjem tekstu ŽLS) od 2014. do 2016., te ponovno započela s provođenjem istog 2021. Od 2021. do 30. lipnja 2023., PU PŽS, u sklopu projekta, provela je brojne preventivne aktivnosti u koje je bio uključen velik broj subjekata prevencije, ciljanih skupina, a što je uz atraktivnost i zanimljivost osmišljenih sadržaja izazvalo i pojačan interes medija, odnosno šire javnosti.

1. PREDMET, SVRHA, CILJ I KORIŠTENE METODE U ISTRAŽIVANJU

Predmet su istraživanja provedene preventivne aktivnosti iz Nacionalnog preventivnog projekta „Siguran lov“, na području PU PŽS u razdoblju od 2021., do lipnja 2023. godine, kao moguć primjer uspješnog modela prevencije i suradnje policije s udrugama i građanima u lokalnoj zajednici, te njihov utjecaj na stanje sigurnosti u lovištima i ostvarivanje zacrtanih ciljeva iz projekta, posebice onih vezanih za stradavanja lovaca u lovištima i onih vezanih uz kaznena djela „Protuzakonit lov i ribolov“.

Svrha istraživanja je prije svega praktičan doprinos unapređenju preventivnih aktivnosti iz Nacionalnog preventivnog projekta „Siguran lov“, kako na području PU PŽS, tako i na nacionalnoj razini (neke PU uopće ne provode isti ili provode samo pojedine komponente, pri čemu se tijekom istraživanja nije došlo do konkretnih pokazatelja koji bi mogli služiti za komparaciju). Istovremeno, daje znanstveno-stručni doprinos ukupnom znanju o problematici sigurnosti lova, kroz sistematiziranje spoznaja o preventivnim aktivnostima i njihovom utjecaju na sigurnost u lovištima, ali i predstavlja koristan doprinos u sistematiziranju i stvaranju spoznaja, te znanstvenog vrednovanja preventivnih projekata MUP-a, kojeg sada uglavnom nema i većina projekata nije znanstveno-stručno analizirana i vrednovana (Veber, 2023).

³ Hrvatski sabor: Izvješće o radu policije u 2018. i 2019. godini https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2020-11-26/143106/IZVJ_POLICIJA_2018_2019.pdf (17.7.2023)

Opći generalni cilj istraživanja je utvrditi jesu li aktivnosti iz projekta na području PU PŽS, provedene u potpunosti u skladu s projektnom dokumentacijom Nacionalnog preventivnog projekta „Siguran lov“ te jesu li kao takove ostvarile zacrtane ciljeve projekta?

Specifični ciljevi istraživanja obuhvaćaju pojedinačna pitanja unutar općeg cilja, odnosno koliko je lovišta i lovačkih društava na području PU PŽS, koje su specifičnosti i problematika sigurnosti u lovištima na području PU PŽS, koje su konkretno provedene aktivnosti i njihov utjecaj na stanje sigurnosti kroz indikatore uspješnosti prema projektnoj dokumentaciji a to su: statistički podaci o broju stradalih osoba u lovištima; statistički podaci o kaznenim djelima iz čl. 204 KZ-a; podaci o broju koordinativnih sastanaka; podaci o broju educiranih lovaca i ostalih skupina; i učestalost medijskih objava vezanih za projekt; te da li se provedene aktivnosti zbog svoje uspješnosti mogu vrednovati kao uspješan model te primjenjivati u budućnosti kako u ovoj županiji, tako i u ostalim diljem RH-e, ali i inozemstvu.

U radu su primijenjene metoda deskripcije kojom se opisuje problem, ciljevi i svrha, te u kombinaciji sa statističkom metodom aktivnosti i indikatori uspješnosti provođenja preventivnog projekta „Siguran lov“ na području PU požeško-slavonske, za razdoblje od siječnja 2021. do lipnja 2023. U konačnici metodom dokazivanja, utvrđuje se da li je postignuta svrha i cilj provedenih preventivnih aktivnosti odnosno da li je razvijen kvalitetan i sadržajan projekt suradnje s udrugama i građanima, koji je rezultirao povoljnim stanjem sigurnosti u lovištima a time i podizanjem razine povjerenja građana u policiju.

2. PREVENTIVNI PROJEKT SIGURAN LOV

Projektnu dokumentaciju preventivnog projekta „Siguran lov“, Ravnateljstvo policije MUP-a RH, izradilo je i dostavilo policijskim upravama (u daljnjem tekstu PU), u ožujku 2014.⁴ Pregledom projektne dokumentacije, vidljivo je da ista usklađena s Europskim Beccaria standardima (Hruškar, 2014), odnosno ona donosi detaljne mjere i korake koji se nalaze u fazama planiranja i upravljanja projektom. Projekt polazi od opisa problema koji je dan u uvodu, a odnosi se na rizike u lovu, te značaj gospodarenja lovištima i divljači i njihove zaštite.

Opći ciljevi projekta su:

- podizanje razine sigurnosti u lovištima na području RH;
- podizanje razine svijesti o dozvoljenom i nedozvoljenom/zabranjenom ponašanju u lovu;

⁴ Ravnateljstvo policije, MUP-a, RH: Projektna dokumentacija preventivnog projekta Siguran lov: \\ozi\Prevenjacija\Ravnateljstvo policije\NACIONALNI PROJEKTI\Siguran lov (17.7.2023)

- senzibiliziranje osoba uključenih u lov o pravilima ponašanja u lovu;
- senzibiliziranje lovaca o kaznenim djelima protiv okoliša.

Specifični ciljevi projekta su:

- prvi specifični cilj: Podići razinu znanja o rukovanju vatrenim oružjem i pravilima ponašanja osoba uključenih u lov, te na taj način utjecati na podizanje razine sigurnosti u lovištima na području RH;
- drugi specifični cilj: Smanjenje broja kaznenih djela „Protuzakoniti lov i ribolov“ iz čl. 204 Kaznenog zakona⁵ (u daljnjem tekstu KZ-a) RH-e za 5%;
- treći specifični cilj: Podići razinu znanja o kaznenim djelima protiv okoliša te zaštićenim biljnim i životinjskim vrstama.

Ciljane skupine su:

- lovci - članovi pojedinih Županijskih lovačkih saveza (fizičke i pravne osobe);
- svi sudionici lova;
- posjetitelji sajamskih manifestacija;
- javnost u cjelini.

Naložene aktivnosti u projektu su:

- tiskovna konferencija za novinare na kojoj će se najaviti provedba projekta;
- izrada tematskog letka i plakata „Siguran lov“;
- održavanje koordinativnih sastanaka na temu sigurnog i pravilnog postupanja u lovu;
- senzibiliziranje lovaca o protupravnom ponašanju u lovu;
- senzibiliziranje šire javnosti.

I indikatori uspješnosti:

- statistički podaci o broju stradalih osoba u lovištima;
- statistički podaci o kaznenim djelima iz čl. 204 KZ-a;
- podaci o broju koordinativnih sastanaka;
- podaci o broju educiranih lovaca i ostalih skupina;

---

⁵ Kazneni zakon RH-e (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22) propisuje da kazneno djelo „Protuzakoniti lov i ribolov“ čini onaj:

(1) Tko lovi divljač u vrijeme lovostaja ili na području na kojem lov nije dopušten ili lovi bez položenog lovačkog ispita, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko lovi divljač, ribu ili druge slatkododne ili morske organizme na način ili sredstvima kojima se oni masovno uništavaju ili upotrebom nedopuštenih pomoćnih sredstava, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko vrhunski trofej divljači trajno iznese u inozemstvo.

(4) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela i ulov će se oduzeti.

- učestalost medijskih objava vezanih za projekt.

Za provoditelje projekta određene su PU i ŽLS, te za koordinaciju Ravnateljstvo policije i HLS.

Temeljem dopisa Ravnateljstva policije broj: 511-01-45-372-46/2014. od 31.3.2014., uz koji je PU dostavljena projektna dokumentacija, PU je omogućeno da projekt mogu provoditi u cijelosti ili djelomično (prema vlastitoj procjeni odabirom pojedinih komponenti).

Na temelju navedenog, PU PŽS sačinjava vlastitu projektnu dokumentaciju preventivnog projekta pod nazivom „Sigurnost u lovu“ u svibnju 2014., te projekt s gotovo identičnim ciljevima nacionalnom, provodi do 31. ožujka 2016. Provedenom evaluacijom lokalnih aktivnosti za razdoblje 2014.-2016., zaključeno je da su planirani ciljevi u najvećem dijelu ostvareni.

Kako nacionalni preventivni projekt „Siguran lov“, razdoblje aktivnosti određuje kao kontinuirano, PU PŽS, 2021., cijeneći rizike iz uvoda, te uvažavajući i sljedeće:

- da je smanjenjem broja stanovnika i naselja na području PŽSŽ (PŽSŽ: 100.000 stanovnika - 1991., - 64.000 stanovnika – 2022.), divljač sve brojnija, te su granice rubnih područja u kojima obitava divljač proširene u njenu korist;⁶
- da je sve veći broj divljači na rubu ili urbanim područjima uzrokovao povećanje broja naleta vozila na divljač na cestama PU PŽS;⁷
- da svaki lovac minimalno prosječno ima dva oružja, a neki i znatno više, čime brojka povlasnog oružja kod lovaca iznosi oko 3 000, a uzimajući u obzir gostujuće lovce taj broj se povećava, kao i rizici vezani za držanje i nošenje te upotrebu oružja u lovu;
- da se na području PU PŽS (što potvrđuju pokazatelji o dragovoljnoj predaji) i nadalje značajan broj nepovlasnog oružja koji može biti iskorišten za nezakonit lov, odnosno krivolov;⁸
- da podaci MUP-a pokazuju kako je 2020., i 2021., na području RH, prilikom organiziranog lova, uslijed korištenja vatrenog oružja smrtno stradala jedna osoba, a 10 osoba se ozlijedilo. Također, u RH je u razdoblju od 2015. do 2021.,

⁶ Državni zavod za statistiku, popis stanovništva. Dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/stanovnistvo/popis-stanovnistva/> (18.7.2023)

⁷ Tijekom 2018., na području PU požeško-slavonske evidentirano je čak 191 nalet vozila na divljač, a u prvih šest mjeseci 2019., njih 110. PU požeško-slavonska. Vozači – oprez divljač na cesti!. Dostupno na: <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/vozaci-oprez-divljac-na-cesti/18306> (1.8.2023)

⁸ Prema podacima PU požeško-slavonske, od početka kampanje Manje oružja, manje tragedija, odnosno od 1. rujna 2007. do 31. prosinca 2021. na području PU požeško-slavonske građani su dragovoljno predali 610 komada raznog vatrenog oružja (dugo, kratko, repetirajuće, poluautomatsko i dr.), 2.268 komada raznog rasprskavajućeg oružja (ručne bombe, mine i ostalo) 203.242 komada raznog streljiva i 108 kg eksploziva. Dostupno na: <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/gradjani-kontinuirano-dragovoljno-predaju-oruzje-i-eksplozivna-sredstva/21885> (18.7.2023)

u lovu i lovnim aktivnostima zabilježeno je stotinjak slučajeva stradavanja. Riječ je o padovima, samoranjavanju i ranjavanju vatrenim oružjem i oruđem, napadima divljači, prometnim nesrećama i dr. Iako broj stradalih u lovu, nije velik, kako navodi Državni lovački savez Njemačke: “Svaka nesreća u lovu je jedna previše!”⁹

- da je čovjek – lovac najčešći uzrok nesreća u lovu i to najčešće poradi sljedećih čimbenika: nedovoljne praktične edukacije, nepoštivanja mjera sigurnosti i pravila lova, neodgovornosti, nebrige za oružje i streljivo, alkoholiziranosti i bolesti (Grubešić, Gorišek, Vnučec, 2017);
- da u praksi nedostaje, a što bi svakako trebalo uvesti, a to su praktične edukacije o elementima sigurnosti prilikom lova.¹⁰

Sve to, uz iskazanu spremnost čelnika ŽLS za suradnju, PU PŽS, ponukalo je da 2021., s ciljem prevencije prethodno opisanih mnogobrojnih rizika, uz partnerstvo s ŽLS nastavi s provođenjem nacionalnog preventivnog projekta Siguran lov.

2.1. Preventivni projekt siguran lov na području PU PŽS 2021.-2023.

Početak 2021., načelniku PU PŽS i predstavnicima ŽLS, od strane službenika za prevenciju, prezentirani su ciljevi i svrha, te okvirno predložene aktivnosti iz nacionalnog preventivnog projekta „Siguran lov“ koje bi se provodile, s čime su isti bili suglasni. Nakon toga, u razdoblju od 1.1.2021., do 30.6.2023., uslijedile su brojne preventivne aktivnosti iz ovog projekta opisane u nastavku, koje su uz partnerstvo sa ŽLS, uključivale i veći broj subjekata prevencije na području PU PŽS. Odnosno, projekt su provodili ili u njega bili uključeni Lovačka društva (u daljnjem tekstu LD), susjedne PU, Općina Jakšić, Zavod za javno zdravstvo i Zavod za hitnu medicinu Požeško-slavonske županije, čime su brojni subjekti prevencije preuzeli odgovornost i zajednički s policijom razvijali nove strategije jedinstvene ne samo na području PU PŽS već i na području RH.

2.1.1. Provođenje naloženih aktivnosti iz točke 4. Nacionalnog projekta na području PU PŽS

Naložene aktivnosti točkom 4., projektne dokumentacije bile su: *tiskovna konferencija za novinare na kojoj će se najaviti provedba projekta; izrada tematskog letka i plakata „Siguran lov“; održavanje koordinativnih sastanaka na temu sigurnog*

⁹ Državni lovački savez Njemačke. Dostupno na: <https://www.jagdverband.de/sicherheit-ist-bei-der-jagd-oberstes-gebot> (17.7.2023)

¹⁰ dr.sc. Tomislav Dumić, viši predavač na Veleučilištu u Karlovcu. Agroklub, 28.2.2022., Koji su uzroci stradavanja u lovu – greške, nepažnja, nepridržavanje pravila, neznanje? Dostupno na: <https://www.agroklub.com/sumarstvo/koji-su-uzroci-stradavanja-u-lovu-greske-nepaznja-nepriдрzavanje-pravila-neznanje/74688/> (18.7.2023)

i pravilnog postupanja u lovu; senzibiliziranje lovaca o protupravnom ponašanju u lovu; i senzibiliziranje šire javnosti.

Uzimajući u obzir, da samo dosljedno provođenje naloženih i planiranih aktivnosti iz projekta, rezultira dostizanjem ciljeva i svrhe projekta, PU PŽS i ŽLS u promatranom razdoblju proveli su preventivne aktivnosti iz svih točaka projekta koje se odnose na aktivnosti. No, kako je projekt dopuštao da se aktivnosti mogu provoditi u cijelosti ili po pojedinim komponentama ili problematici područja, PU PŽS provela je i jedinstvenu aktivnost na čitavom području RH - Lovno-streljački kup – natjecanje u streljaštvu lovaca i policijskih službenika s ciljem podizanja razine sigurnosti rukovanja vatrenim oružjem. Naime, nedovoljna praktična edukacija lovaca jedan je od ključnih čimbenika sigurnosti, uz jedinstven uzrok – čovjeka, lovca (Grubešić, Gorišek, Vnućec, 2017).

2.1.1.1. Tiskovna konferencija za novinare na kojoj će se najaviti provedba projekta

Uspješno provođenje i ovog preventivnog projekta, čijim se ciljevima želi utjecati na svijest ciljanih skupina, nezamislivo je bez pomoći i suradnje s medijima, koji su ključni dionici za ostvarivanje ciljeva prevencije. Stoga je uspješna suradnja s istima, od lokalne do nacionalne razine ostvarena tijekom čitava razdoblja promatranih aktivnosti.

Spriječeni pozvati veći broj predstavnika medija na tiskovnu konferenciju poradi epidemioloških mjera i preporuka u vrijeme pandemije Koronavirusa, 15.4.2021., u prostorijama PU PŽS, održan je koordinativni radni sastanak predstavnika ŽLS i to predsjednika i dopredsjednika s načelnikom PU PŽS i službenikom za prevenciju.

Nakon istog, na web stranicama PU, objavljena je opširna vijest o navedenom sastanku,¹¹ koja je kao priopćenje proslijeđena medijima, koji su je prenijeli široj javnosti, odnosno najavljen je nastavak preventivnog projekta.

Navedeni koordinativni sastanak, uz teme vezane za problematiku i ciljeve projekta, iskorišten je i za primopredaju „Knjižica za lov“, tiskanog materijala izrađenog od strane ŽLS za potrebe edukacije i promidžbe projekta (detaljniji opis u nastavku). Također, istom prilikom, za dosadašnju suradnju i nastavak projekta u 2021., predsjednik ŽLS uručio je zahvalnicu PU PŽS i osobno načelniku PU PŽS.

2.1.1.2. Izrada tematskog letka i plakata „Siguran lov“

Temeljem zaprimljenih idejnih predložaka letaka projekta od Ravnateljstva policije iz 2014.,¹² PU PŽS u suradnji sa ŽLS, izradila je tematski letak kampanje i knjižicu za lov.

¹¹ PU požeško-slavonska. U Požegi nastavljene aktivnosti u sklopu projekta „Sigurnost u lovu“. Dostupno na: <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/u-pozegi-nastavljene-aktivnosti-u-sklopu-projekta-sigurnost-u-lovu/21027> (1.8.2023)

¹² Brzjavka Ravnateljstvo policije, Ureda glavnog ravnatelja policije broj: 511-01-45-372-46/02-2014.

Tematski edukativno-promidžbeni letak sadržava osnovna pravila za sigurno sudjelovanje u lovu i sigurno rukovanje oružjem.

Knjižica za lov formata je B5 i ista na 25 stranica donosi prikaz kontakata ŽLS i PU PŽS, popis lovišta i lovo ovlaštenika u njima, lovostaja, vrste lovova, dokumentacije potrebne za lov s primjercima ispravno popunjenih obrazaca za lov i označavanje te prijevoz divljači. Nadalje, dan je i prikaz lovočuvarske službe, obveza lovočuvara i lovnika, te ne jednoj stranici rubrika „dobro je podsjetiti“, koja donosi brojne preporuke izrađene temeljem zakonskih i pod zakonskih akata vezanih uz lovstvo i oružje, te općenito za sigurno sudjelovanje u lovu. S obzirom na izmjene vezane za naknadu štete od divljači u prometu, knjižica donosi i upute za prijavu šteta HLS koji odnedavno zaprima prijave, procjenjuje i isplaćuje štete. Jedna stranica posvećena je kampanji „Manje oružja, manje tragedija“, budući je sa ŽLS također intenzivirana suradnja i na planu prikupljanja i predaje nezakonitog oružja, ali i izvješćivanju o eventualnim uočenim odbačenim ubojitim sredstvima u prirodi.

Letak je u po 300 primjeraka tiskan 2021., i 2023., te dijeljen lovcima u prigodi susreta s istima, odnosno ostavljen u prostorijama ŽLS i LD. Knjižica za lov, tiskana je 2021., u 300 primjeraka, kao i 2023., kada je dodatno sadržajno opremljena, posebice u svezi posljednje izmjene podzanskih akata vezanih uz lov. Knjižice za lov dijeljene su policijskim službenicima te lovcima prilikom edukacija, kao i široj zainteresiranoj javnosti i predstavnicima medija.

2.1.1.3. Održavanje koordinativnih sastanaka na temu sigurnog i pravilnog postupanja u lovu

Ova aktivnost provođena je kontinuirano, pri čemu su na koordinativnim radnim sastancima razmatrane konkretne pojave i problemi, razmjenjivana iskustva i prenošene informacije, te dogovarane buduće aktivnosti. Uz ciljeve projekta, teme su također bile i: zbrinjavanje divljači nakon cestovnih nesreća, problematika vezana za postupanje prema divljači u naseljima, kampanja „Manje oružja, manje tragedija“, bolesti divljači i prevencija itd. Podaci o sastancima prikazani su u tablici 1.

Datum	Mjesto	Sudionici	Teme	Ostalo
15.4.2021.	PU PŽS	- Načelnik PU PŽS, predsjednik i dopredsjednik ŽLS, službenik za prevenciju.	- Sigurnost u lovu, nastavak projekta, preventivno-edukativni materijali, buduća suradnja, uručenje pisanih zahvala...	- Prezentiran putem medija i web stranice PU PŽS široj javnosti. ¹³
18.1.2022.	PU PŽS	- Načelnik i zamjenik načelnika PU PŽS, predsjednik i dopredsjednik ŽLS, službenici za prevenciju i stručno usavršavanje.	- Aktivnosti u 2021., održavanje edukacija za policijske službenike i lovce, kampanja „Manje oružja, manje tragedija“...	
30.1.2022.	Lovačka kuća LD Šljuka Bzenica	- Predsjednik i dopredsjednik ŽLS, predsjednik LD Šljuka, službenici za prevenciju i stručno usavršavanje.	- Sigurnost u lovu, nastavak projekta, buduća suradnja – provođenje I. Lovno-streljačkog kupa...	- Održan nakon edukacije za članove navedenog LD.
6.2.2022.	Lovačka kuća LD Psunj Orljavac	- Predsjednik i dopredsjednik ŽLS, predsjednik LD Psunj, službenici za prevenciju i stručno usavršavanje	- Sigurnost u lovu, nastavak projekta, buduća suradnja – provođenje I. Lovno-streljačkog kupa...	- Održan nakon edukacije za članove LD.
4.1.2023.	ŽLS	- Predsjednik ŽLS, službenici za prevenciju i stručno usavršavanje	- Analiza aktivnosti u 2022. i okviran plan za 2023...	
20.4.2023.	Općina Jakšić	- Načelnik općine Jakšić, predsjednik ŽLS, predsjednik LD Seljak Jakšić, službenici za prevenciju PU PŽS i PU OSB, služ.za str. usavršavanje PU PŽS, predstavnik hitne pomoći	- Održavanje edukacije za lovce LD Seljak, Jakšić.	- Zajednička suradnja PU OSB PU PŽS s partnerima.
26.5.2023.	PU PŽS	- Načelnik PU PŽS, predsjednik i dopredsjednik ŽLS, službenici za prevenciju i stručno usavršavanje	- Aktivnosti u prvom polugodištu 2023., nastavak aktivnosti iz projekta, prezentacija nove Knjižice za lov, II. Lovno streljački kup...	- Prezentiran putem medija i web stranice PU široj javnosti; ¹⁴

Tablica 1. Pregled održanih koordinativnih sastanaka predstavnika policije, ŽLS, LD, i drugih subjekata prevencije u sklopu aktivnosti Nacionalnog preventivnog projekta Siguran lov PU PŽS 2021. - 30.6.2023.

¹³ PU požeško-slavonska. U Požegi nastavljane aktivnosti u sklopu projekta „Sigurnost u lovu“. Dostupno na: <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/u-pozegi-nastavljene-aktivnosti-u-sklopu-projekta-sigurnost-u-lovu/21027> (2.8.2023).

¹⁴ PU požeško-slavonska. Nastavak preventivnog projekta Siguran lov. Dostupno na: <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/nastavak-preventivnog-projekta-siguran-lov/23560> (2.8.2023)

2.1.1.4. Senzibiliziranje lovaca o protupravnom ponašanju u lovu

Ova aktivnost naložena je točkom 4.4., projektne dokumentacije, a PU PŽS provodila ju je na način da su policijski službenici u suradnji s ŽLS, LD, drugim PU, te ostalim subjektima, održavali edukacije za lovce o pojavnim oblicima Kaznenih djela protiv okoliša, kaznenog djela „Protuzakonit lov i ribolov“, kao i drugim iz domene lovstva, prekršajima vezanim za držanje, nošenja i upotrebu oružja itd. Isto tako, lovce se upoznalo s postupanjem policije i drugih subjekata iz domene lovstva pri zaticanju osoba u kaznenim djelima i prekršajima vezanim uz lovstvo, te posebnostima vezanim za zaštićene vrste, uz naglašenu ulogu lovaca u zaštiti i očuvanju prirode, te da je jedini i potpun užitak lova kada isti završi sretno bez nezgoda ili neugodnih situacija (Grubešić, Gorišek, Vnućec, 2017). Uz rečeno, na svim edukacijama lovci su pozvani na suradnju u pogledu kampanje „Manje oružja, manje tragedija“, što je također rezultiralo određenim brojem dragovoljnih predaja. Edukacije iz sigurnosti rukovanja vatrenim oružjem, provodile su se prema najčešće navođenim pravilima primarne razine sigurnosti „Četiri temeljna pravila sigurnosti“ i to: 1. Oružjem uvijek postupajte kao da je napunjeno. 2. Oružje nikada ne usmjeravajte u ono što ne namjeravate gađati. 3. Ne držite prst na obaraču ako niste spremni za paljbu. 4. Prije paljbe obvezno provjerite sigurnost okoline cilja, te deset zlatnih pravila sigurnosti prilikom gađanja i rukovanja oružjem: 1. Upoznajte mehaničke karakteristike oružja kojim rukujete. 2. Ušće cijevi uvijek treba usmjeriti u sigurnom smjeru. 3. Oružje koje nije u uporabi treba biti ispražnjeno. 4. Prije gađanja provjerite nalaze li se u cijevi zapreke. 5. Prije gađanja obvezatno provjerite svoj cilj. 6. Prilikom gađanja uvijek nosite streljačke naočale i štitnike za uši. 7. Ne gađajte prema vodi i tvrdim predmetima. 8. Nikada prepreku ne savladavajte s napunjenim oružjem. 9. Nikada ne prevozite napunjeno oružje u automobilu. 10. Prije gađanja izbjegavajte alkoholna pića. (Maršić, 2008). Pokazatelji o edukacijama prikazani su u tablici 2.

Datum	Mjesto	Broj lovaca	Predavači-Edukatori	Napomena
30.1.2022.	LD Šljuka Pleternica	25	- Pol. službenici za prevenciju i stručno usavršavanje.	- Objava na web PU i lokalnim medijima
6.2.2022.	LD Pšunj Orljavac	32	- Pol. službenici za prevenciju i stručno usavršavanje.	- Objava na web PU i lokalnim medijima
13.2.2022.	LD Šljuka Brestovac	15	- Pol. službenici za prevenciju i stručno usavršavanje.	- Objava na web PU i lokalnim medijima
17.6.2022.	Lovno streljište Bzenica	36	- Pol. službenici za prevenciju i stručno usavršavanje, sudac za lovno streljaštvo.	- Nazočio predsjednik HLS - Uz lokane objava i na HTV

23.4.2022.	LD Seljak Jakšić	30	- Pol.sl. za prevenciju PU PŽS i PU OSB, pol.sl. za str. usav. policije, predstavnik ZZJZ, predstavnik Hitne pomoći	- Uz ŽLS, uključeni su bili i općina Jakšić, ZZJZ i Hitna pomoć ¹⁵
------------	------------------	----	---	---

Tablica 2. Pregled održanih edukacija za lovce na području PU PŽS u sklopu aktivnosti iz Nacionalnog preventivnog projekta Siguran lov 2021.- 30.6.2023.

Budući nacionalni preventivni projekt „Siguran lov“, provoditeljima ostavlja mogućnost da aktivnosti u projektu provode u cijelosti ili po komponentama, odnosno potrebama pojedinog područja, PU PŽS je s ciljem ostvarivanja ciljeva projekta (posebice kada je riječ podizanju razine sigurnosti pri rukovanju vatrenim oružjem i pravilima ponašanja osoba uključenih u lov) provela i aktivnosti na tom planu.

Tako su uz prethodno opisane edukacije za lovce koji su provodili policijski službenici u suradnji s ostalim subjektima, provedene i edukacije za policijske službenike od strane predstavnika ŽLS. Iste su za teme imale zakonodavni okvir vezan uz lovstvo, potrebnu dokumentaciju za lov i njeno pravilno popunjavanje, te kako obaviti nadzor iste i zakonitog sudjelovanja u lovu. Također, policijski službenici su upoznati s ovlastima lovnika i lovočuvara, lovostajem i označavanjem odstrijeljene divljači, kao i vrstama divljači koje obitavaju na našem području, te specifičnosti lova na našem području. U tablici 3., su prikazane navedene aktivnosti.

Datum	Mjesto	Broj pol. službenika	Predavači	Napomena
2.2.2022.	Požega, prostorije ŽLS	20	- Predsjednik i dopredsjednik ŽLS	- Za službenike PU PŽS i PP Požega
9.2.2022.	Lovačka kuća LD Psunj, Španovica	15	- Predsjednik i dopredsjednik ŽLS	- Za službenike PP Pakrac
16.2.2022.	Lovačka kuća LD Slavonac, Kutjevo	13	- Predsjednik i dopredsjednik ŽLS	- Za službenike IJP Kutjevo
9.3.2022.	Lovačka kuća LD Dilj Pleternica	17	- Predsjednik i dopredsjednik ŽLS	- Za službenike PP Pleternica
15.6.2023.	Lovačka kuća LD Sokolovac Požega	30	- Predsjednik i dopredsjednik ŽLS	- Za službenike PU PŽS i PP Požega ¹⁶

Tablica 3. Pregled održanih edukacija za policijske službenike PU u sklopu aktivnosti iz Nacionalnog preventivnog projekta Siguran lov 2021-30.6.2023.

¹⁵ POŽEŠKI HR. Nastavak preventivnog projekta Siguran lov. Dostupno na: <https://pozeski.hr/foto-u-jaksicu-provedena-radionica-nacionalnog-preventivnog-projekta-siguran-lov/> (6.8.2023). Predstavnicima ZZJZ i Hitne pomoći, lovcima su govorili o ozljedama od vatrene oružja, njihovim karakteristikama, te pružanju prve pomoći.

¹⁶ POŽEŠKI.HR U Brestovcu provedena radionica nacionalnog preventivnog projekta „Siguran lov“. Dostupno na: <https://pozeski.hr/foto-u-brestovcu-provedena-radionica-nacionalnog-preventivnog-projekta-siguran-lov/> (6.8.2023)

Uz prethodno opisanu teorijsku edukaciju lovaca o sigurnom rukovanju oružjem, koju je proveo policijski službenik za stručno usavršavanje policije (tablica 2), a s obzirom na mogućnosti strelišta u Bzenici¹⁷ nedaleko Pleternice, te specifični cilj projekta 3.2.1. koji je: „*Podići razinu znanja o rukovanju vatrenim oružjem...*“, ŽLS, u suradnji sa PU PŽS, predložio je HLS i MUP-a, da se postojeće komponente projekta prošire i na lovno-streljački kup – natjecanje u streljaštvu lovaca i policijskih službenika. HLS i MUP-a, bili su suglasni s inicijativom, te se 17.6.2022., u sklopu projekta „Siguran lov“, održao I. Lovno-streljački kup Bzenica 2022 – natjecanje u streljaštvu lovaca i policijskih službenika.¹⁸

Cilj ove komponente koju su osmislili policijski službenik za prevenciju, te predsjednik i dopredsjednik ŽLS-a bio je ukazati na opasnosti koje prijete pri rukovanju oružjem, te kako istim pravilno rukovati u stvarnim uvjetima njegove upotrebe, odnosno doprinijeti ciljevima projekta – sigurnijem lovu i rukovanju oružjem u njemu. Za provođenje aktivnosti, bili su zaduženi ovlašteni službeni sudac lovnog streljaštva ŽLS, te policijski službenik za stručno usavršavanje policije PU PŽS.

Navedenom događaju nazočili su i: načelnik i zamjenik načelnika PU PŽS, sa suradnicima, predsjednik HLS gosp. Ivica Budor, zamjenik županice PŽSŽ gosp. Ferdinand Troha, zamjenik gradonačelnice grada Pleternice gosp. Domagoj Katić, predsjednik ŽLS s suradnicima, te nekolicina predsjednika LD s područja županije i ostalih uzvanika.

Prije samog natjecanja, policijski službenik za stručno usavršavanje policije i sudac lovnog streljaštva natjecatelje (lovce i policijske službenike) i brojne goste upoznali su ciljem aktivnosti, te pravilima natjecanja, ali i sa sigurnosnim pravilima pri rukovanju vatrenim oružjem koji su prethodno opisani.

U streljaštvu se natjecalo devet ekipa, od kojih pet policijskih službenika, te četiri HLS, ŽLS i LD, koje su činili po tri strijelca. Natjecali su se u gađanju puškom risanicom - lovačkim karabinom s po tri metka u fiksne mete srnjaka na udaljenosti 100 metara. U ekipnoj konkurenciji prvo mjesto je osvojila ekipa I. ŽLS, drugo mjesto zauzela je ekipa PP Pakrac, a treće mjesto ekipa II. ŽLS. Pojedinačno najbolji strijelci također su bili članovi ekipe ŽLS. Najbolje ekipe i pojedinci nagrađeni su peharima i medaljama, a svi zaslužni u provođenju projekta i ovog natjecanja dobili su zahvalnice. Uz brojne prethodno navedene subjekte i istaknute pojedince koji su bili uključeni ili gosti ove komponente, njen značaj je i u tome jer je polučila značajnu medijsku pozornost. Naime, uz lokalne i regionalne medije, dva priloga o natjecanju, odnosno projektu „Siguran

¹⁷ Lovno strelište ŽLS-a, jedinstveno je u RH, s pet različitih disciplina, na kojem se mogu održavati državna, među državna i olimpijska natjecanja.

¹⁸ Kronika Požeško-slavonska. Organiziran I. Lovno streljački kup Bzenica 2022. uz preventivni program „Siguran lov“. Dostupno na: <https://pozeska-kronika.hr/drutvo/item/21467-organiziran-1-lovno-streljacki-kup-bzenica-2022-uz-preventivni-program-siguran-lov.html> (6.8.2023)

lov“ objavljen je i na nacionalnoj razini – HRT,¹⁹ te Lovačkom vjesniku dostupnom lovcima širom i izvana RH.

2.1.1.5. Senzibiliziranje šire javnosti

Je aktivnost naložena točkom 4.5., projektne dokumentacije, a naglašena uloga komunikacije projekta s širom zajednicom provođena je u koordinaciji i suradnji s linijom odnosa s javnošću PU PŽS, pri čemu su osnovni ciljevi komunikacije uz obavještanje o aktivnostima projekta, podizanje svijesti kod ciljanih skupina, ali i šire javnosti o potrebi zaštite i promicanja sigurnosti u lovu. Metoda za analizu ove aktivnosti u razdoblju 2021.-2023., bila je prikupljanje, odnosno pretraživanje medijskih članaka i objava na temu projekta na području PU PŽS, odnosno, onih u kojima se spominje siguran lov-sigurnost u lovu-PU PŽS-Požega-policija. TV priloge, objave na radio postajama, sudjelovanje u radijskoj emisiji, informativni članci u tiskanom mediju, web stranicama i društvenim mrežama u sljedećoj tablici svjedoče o redovitom i uspješnom komuniciranju s javnošću u projektu.

MEDIJ	TV PRILOG	RADIO EMISIJA	VIJESTI NA RADIJU	WEB STRANICA	OBJAVA U TISKU	FACEBOOK
HRT	2			2		
TV NAŠICE				1		
RADIO LAGANINI FM		1	7			7
RADIO VALLIS AUREA			5	5		5
RADIO SLAVONIJA			4	4		
WEB PU PŽS I OSB				8		
LOVAČKI VIJESNIK					3	
POŽEŠKA KRONIKA				6	1	6
034 PORTAL				6		6
SB ONLINE				6		6
POŽEGA EU				3		3
POŽEŠKI HR				4		4
SLAVONSKI HR				4		4
POŽEŠKI VODIĆ				6		6
KUTJEVAČKI HR				2		2
UKUPNO	2	1	16	57	4	49

Tablica 4. Pregled objava u medijima vezanih uz projekt Siguran lov 2021-31.7.2023. PU PŽS

¹⁹ HRT. „Siguran lov“ Preventivni program MUP-a, i HLS-a. Dostupno na: <https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/siguran-lov-preventivni-program-mup-a-i-hrvatskog-lovacnog-saveza-8024242>. Bzenica najmodernije lovačko strelište u Europi. Dostupno na: <https://magazin.hrt.hr/price-iz-hrvatske/bzenica-najmodernije-lovacno-streliste-u-europi-8019591> (6.8.2023)

2.2. Evaluacija provođenja projekta na području PU PŽS 2021-2023.

Indikatori uspješnosti prema projektnoj dokumentaciji bili su: statistički podaci o broju stradalih osoba u lovištima; statistički podaci o kaznenim djelima iz čl. 204 KZ-a; podaci o broju koordinativnih sastanaka; podaci o broju educiranih lovaca i ostalih skupina; i učestalost medijskih objava vezanih za projekt.

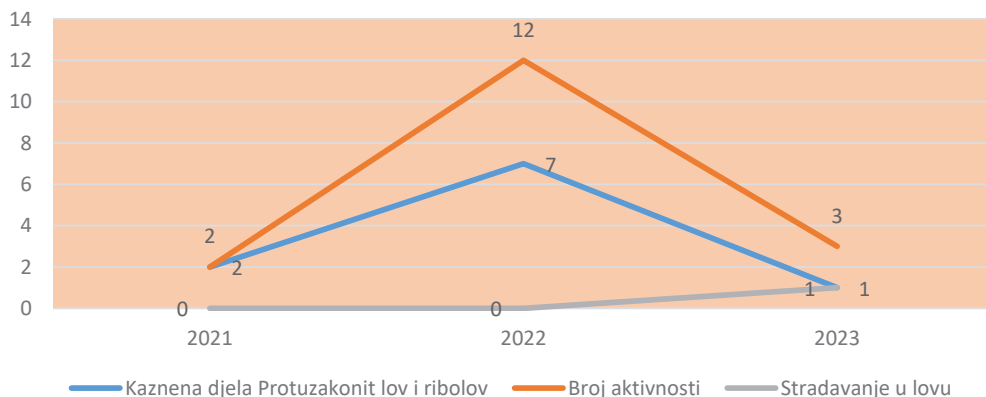
2.2.1. Statistički podaci o broju stradalih osoba u lovištima

Prema podacima PU PŽS i ŽLS, u razdoblju od 1.1.2021. do 30.6.2023., evidentirano je jedno stradavanje u lovu i to 22.2.2023., na području LD Seljak, odnosno području općine Jakšić, u kojemu je lovac nastrijelio drugog lovca, koji je lakše ozlijeđen.

U odnosu na I. fazu provođenja projekta kada je 2015., zabilježeno smrtno stradavanje lovca u lovu, s obzirom na broj lovaca, površine lovišta i aktivnosti možemo smatrati da je prvi specifični cilj projekta koji je: *Podići razinu znanja o rukovanju vatrenim oružjem i pravilima ponašanja osoba uključenih u lov te na taj način utjecati na podizanje razine sigurnosti u lovištima na području Republike Hrvatske* – ostvaren.

2.2.2. Statistički podaci o kaznenim djelima iz čl. 204 KZ-a

U razdoblju od 1.1.2021., do 30.6.2023., na području PU PŽS evidentirano je ukupno 10 kaznenih djela „Protuzakonit lov i ribolov“, i to 2021., dva, 2022., sedam, te u prvih šest mjeseci 2023., jedno. U razdoblju od 2016., do 2020., koje je prethodilo ovoj fazi provođenja projekta, evidentirano je osam kaznenih djela. Povećanje broja kaznenih djela u vrijeme provođenja aktivnosti iz projekta, koje je najviše izraženo u 2022., tijekom koje je ujedno proveden i najveći broj preventivnih aktivnosti u projektu (grafikon 1), najvjerojatnije je rezultat međusobnog uvezivanja i stvaranja povjerenja između policije i subjekata koji su provodili projekt, što je utjecalo na smanjenje tamne brojke ovih kaznenih djela, odnosno u konačnici dovelo do statističkog povećanja u 2022. Naime, može se opravdano smatrati da su ŽLS i LD, nakon uspostavljene suradnje s policijom, stekli viši stupanj povjerenja u policiju i istoj s povjerenjem prijavljivali kaznena djela. Odnosno, policija je temeljem uspostavljene suradnje i povjerenja, lakše dolazila do operativnih saznanja, a činjenica je i da se pod prevencijom kriminaliteta ne smatra samo sprječavanje kaznenih djela, već i efikasnost policije na planu njihova otkrivanja. Naime, reaktivna prevencija, obuhvaća mjere na otkrivanju kaznenih djela i počinitelja već počinjenog kaznenog djela – koji to nisu, ukoliko se za djelo ili počinitelja ne dozna (Getoš-Kalac, Pribisalić, 2020). U prvih šest mjeseci 2023., broj ovih kaznenih u odnosu na 2022., znatno je smanjen, odnosno na razini je višegodišnjeg prosjeka za PU PŽS.

Grafikon 1. Kretanje broja kaznenih djela, preventivnih aktivnosti, stradavanja u lovu i njihova međusobna ovisnost u projektu „Sigurna lov“ na području PUPŽS 1.1.2021. do 30.6.2023. (ne obuhvaća medijske objave)

Stoga možemo smatrati da drugi specifični cilj projekta „Smanjenje broja kaznenih djela „Protuzakoniti lov i ribolov“ iz čl.204 KZ-a za 5% nije ostvaren, ali ne zbog neprovođenja aktivnosti u projektu, već zbog činjenice koja je i bila predviđena projektnom dokumentacijom. Naime, u točki 5., projektne dokumentacije navedeno je: „Isto tako, treba uzeti u obzir i činjenicu da provođenjem projekta može doći do smanjivanja tamne brojke kaznenih djela „Protuzakonit lov i ribolov“ što će zapravo utjecati na statističko povećanje kaznenih djela.“ A navedeno se upravo dogodilo prilikom provođenja projekta na području PU PŽS.

Dobri pokazatelji indirektno vezani uz ovaj cilj (otklanjanje preduvjeta za počinjenje kaznenog djela) u vrijeme provođenja aktivnosti bilježe se:

- kod stradavanje u lovu (jedno i jedan lakše ozlijeđen lovac):
- kod prekršaja iz Zakona o lovstvu, kojih se bilježi samo jedan i to 2021.,
- kod kaznenog djela „Nedozvoljeno posjedovanje, izrada i nabavljanje oružja i eksplozivnih tvari“, kojih se u promatranom razdoblju bilježi 38. A, istovremeno u prvoj fazi projekta 2014-2016 evidentirano ih je 88.,
- kod dragovoljne predaje ubojitih sredstava, pri čemu je u razdoblju od 1.1.2021. do 30.4.2023., 314 osoba iskoristilo zakonsku mogućnost i predalo 1255 raznih ubojitih sredstava, 22 kg eksploziva i 23 168 komada streljiva (podaci PU PŽS).

2.2.3. Podaci o broju koordinativnih sastanaka

U razdoblju 1.1.2021. do 30.6.2021., održano je ukupno sedam koordinativnih radnih sastanaka. Isti su održavani u prostorijama PU, LS, LD i općine Jakšić. Na sastancima su uz koordinatora aktivnosti sudjelovali i rukovoditelji PUPŽS, predstavnik PU OSB,

predstavnicima ŽLS, LD, Zavoda za javno zdravstvo i Hitne pomoći, odnosno u projekt je kroz ovu aktivnost bilo uključeno osam subjekata prevencije. Slijedom navedenog, može se zaključiti da su opći i specifični ciljevi projekta vezani uz ovaj indikator ostvareni.

2.2.4. Podaci o broju educiranih lovaca i ostalih skupina

Iz tablice 2., vidljivo je da je u dvoipogodišnjem razdoblju na planu ostvarivanja ciljeva projekta, odnosno edukacije lovaca bilo uključeno čak devet subjekata prevencije, te da je provedeno pet edukacija na kojima je sudjelovalo 138 lovaca (cca 10% od ukupnog broja). Iz tablice 3., vidljivo je da je u aktivnost edukacije ostalih subjekata koji mogu doprinijeti sigurnosti u lovu i lovištima bilo uključeno šest subjekata prevencije, te da je ukupno provedeno pet edukacija, i to za 95 policijskih službenika iz svih ustrojstvenih jedinica PU PŽS. Za napomenuti je da su svi sudionici edukacija i LD u kojima su iste provedene, kao i policijski službenici tijekom edukacije dobili i „Knjižicu za lov“ – informativno-edukativni materijal.

S obzirom na navedeno, možemo zaključiti da su opći i specifični ciljevi projekta vezani uz pravila o ponašanju u lovištima, senzibiliziranje lovaca i šire javnosti o kaznenim djelima protiv okoliša, te zaštićenim biljnim i životinjskim vrstama ostvareni.

2.2.5. Učestalost medijskih objava vezanih za projekt

S obzirom na gotovo 140 objava (tablica 4) u medijima i na društvenim mrežama, i to od nacionalne televizijske kuće, radio emisije i vijestima lokalnih i regionalnih radio postaja, do objava na brojnim web portalima, kao i web stranicama policije, te putem dva tiskana izdanja, možemo zaključiti da su mediji iskazali interes i popratili projekt „Siguran lov“ na području PU PŽS. Time je šira javnost u dovoljnoj mjeri putem medija senzibilizirana u pogledu ciljeva i svrhe projekta te informirana o gotovo svim aktivnostima uz prenijete im preporuke za odgovorno i zakonito ponašanje u lovu i prirodi, te upozoreni na posljedice kršenja zakona. Slijedom rečenog valja zaključiti, da su specifični i opći ciljevi projekta vezani za ovaj indikator uspješno ostvareni.

Uz prethodno opisane indikatore uspješnosti, s gledišta uspješnosti aktivnosti u projektu svakako treba istaći i sljedeće:

- da na području PU PŽS, tijekom provođenja aktivnosti nije evidentirana pojava Afričke svinjske kuge,²⁰ bilo kod domaćih ili divljih svinja;
- da na području PU PŽS, u vrijeme provođenja ove faze projekta nisu zabilježena kaznena djela Uništenje zaštićenih prirodnih vrsta, te da se šišmiši, dabrovi i kuna zlatica, koje su zaštićene u RH, a imaju staništa na području županije, nisu bili predmet kaznenih djela ili prekršaja, odnosno njihova opstojnost nije ugrožena;

²⁰ Afrička svinjska kuga trenutno je bez presedana i glavno pitanje zdravlja životinja s kojim se svijet suočio.

- da su za provođenje aktivnosti i suradnju sa ŽLS i općinom Jakšić, te doprinos sigurnosti u zajednici rukovoditelji i policijski službenici Ravnateljstva policije, PU PŽS i PU OSB, primili 15-ak zahvalnica.

ZAKLJUČNO

Promatrajući opći, odnosno generalni cilj istraživanja, došlo se do rezultata da je PU PŽS u promatranom razdoblju intenzivno provodila sve planirane aktivnosti iz Nacionalnog preventivnog projekta „Siguran lov“, te u projekt implementirala i dodatne komponente, koje su doprinijele ostvarivanju ciljeva projekta. Od dodatnih, to je prije svega Lovno-streljački kup, jedinstvena komponenta provedena u RH samo na području PU PŽS, kojom se doprinosi podizanju razine sigurnosti rukovanja vatrenim oružjem. Od tri specifična i mjerljiva cilja projekta (1., podići razinu znanja o rukovanju vatrenim oružjem i pravilima ponašanja osoba uključenih u lov, te na taj način utjecati na podizanje razine sigurnosti u lovištima na području RH; 2., smanjenje broja kaznenih djela „Protuzakoniti lov i ribolov“ iz čl. 204 Kaznenog zakona za 5%; i 3., podići razinu znanja o kaznenim djelima protiv okoliša te zaštićenim biljnim i životinjskim vrstama, utvrđeno je da je *ostvareno njih dva, i to prvi i treći*. Razloge za neostvarivanje drugog cilja, odnosno razloge povećanja broja kaznenih djela „Protuzakoniti lov i ribolov“ istraživanje pronalazi u većem povjerenju građana u rad policije i spremnost partnera i građana u njima, da prijavljuju kaznena djela, odnosno došlo je do povećanja broja kaznenih djela kroz smanjenje tamne brojke, čiju je mogućnost predvidjela i projektna dokumentacija. Tu tezu zorno dokazuje grafikon 1., koji je kao takav koristan za buduća istraživanja vezana uz ovaj ili druge preventivne projekte u kojima se komparira kretanje neke pojavnosti i aktivnosti prevencije u svezi iste.

Promatrajući specifične ciljeve istraživanja, uočava se da istraživanje daje kvalitetne, sadržajne i korisne za kompariranje pokazatelje o broju lovišta, lovaca, te problematici i specifičnosti lovišta na području PŽSŽ, s konkretno prikazanim i brojčano iskazanim pokazateljima o kretanju stanja sigurnosti u lovištima, aktivnostima edukacija za lovce, policijske službenike, koordinativne radne sastanke, vidljivost aktivnosti iz projekta u medijima itd., koji su u dijelovima istraživanja međusobno komparirani iz kojih proizlaze i pojedini zaključci i teze.

Nemogućnost kompariranja rezultata s ostvarenim na nacionalnoj i lokalnoj razini, zbog ne postojanja istraživanja ovog projekta i aktivnosti iz njega na drugim područjima, daje prostora, značaj i opravdava ovo istraživanje i njegove rezultate čini korisnim i upotrebljivim. Naime, kako su se tijekom provođenja projekta, kvalitetno pratili, prikupljali i obrađivali pokazatelji o aktivnostima u projektu, isto je omogućilo i izradu ovog rada, koji daje doprinos stvaranju i poboljšanju baze znanja o prevenciji, odnosno preventivnim programima MUP-a, i njihovom znanstvenom i stručnom vrednovanju kojeg uglavnom nema (Veber, 2023). Odnosno, istraživanje donosi provjerena, pouzdana

i u praksi primjenjiva znanja i iskustva u prevenciji sigurnosti u lovu i lovištima, te preventivnom radu na tom planu, koja mogu biti od koristi među istraživačima i praktičarima, jer kroz prikaz konkretnih i dokazano uspješnih aktivnosti potiču na njihovu primjenu. Na taj način rad doprinosi i provođenju Direktive za prevenciju kriminaliteta (UNODC, 2004:8-16) koju je usvojilo Ekonomsko-socijalno vijeće UN-a, 2002. godine.

Uz prethodno navedeno, te brojne pisane zahvale PU i policijskim službenicima, pozitivna mišljenja i reakcije stručne (posebice predsjednika HLS i njegovih suradnika) i šire javnosti, spremnost partnera za nastavak aktivnosti od strane ŽLS i LD, te vidljivost i pozitivne reakcije u medijima, nesporno je da su preventivne aktivnosti oblikovale dobar model prevencije i suradnje s građanima s zajedničkim ciljem – sigurnosti u zajednici.

Navedeni model kroz svoje komponente poželjno je s ciljem ispunjavanja ciljeva projekta nastaviti provoditi na području PU PŽS, ali kao takav uz određene preinake potrebne za pojedina područja, primjenjiv je i na području drugih PU unutar RH ali i inozemstvu. Posebice se korisnim čini Lovno-streljački kup, koji bi u najmanju ruku bilo poželjno proširiti na regionalnu razinu, ako ne odmah na državnu, jer se njegovim aktivnostima direktno utječe na podizanje razine sigurnosti rukovanja vatrenim oružjem, što je jedan od ciljeva projekta, a na izostanak edukacija i osposobljenosti koja uzrokuje nesreće ukazuju i domaći i inozemni izvori navedeni u istraživanju.

LITERATURA

Knjige

1. Grubešić, M., Gorišek R., Vnučec, Z. (2017). *Sigurnost u lovu*. Zagreb: Hrvatski lovački savez.
2. Mustapić, Z. (2004) *Lovstvo*. Zagreb: Hrvatski lovački savez.

Priručnici i članci

1. Getoš, Kalac, A., M., Pribisalić D. (2020). *Tamna i svjetla strana tamne brojke kriminala: o izazovima istraživanja nepoznanica i blagoslovu neznanja*. Zagreb: Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu 70(5)
2. Maršić, M. (2008). Evaluacija dvije metode nastave za sigurnost rukovanja vatrenim oružjem. *Policija i sigurnost*, 17 (1-2), 16-26.
3. *Priručnik za prevenciju kriminaliteta*. (2013). Zagreb: MUP RH i Ministarstvo unutarnjih poslova njemačke savezne pokrajine Baden-Wurttemberg, EU IPA 2008 Twinning Light projekta „Jačanje kapaciteta Ministarstva unutarnjih poslova za prevenciju kriminaliteta“.

Diplomski i drugi radovi

1. Hruškar, P. (2014). *Urbana sigurnost*. Diplomski rad. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.

Legislativa

1. Kazneni zakon RH-e (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22). Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/98/Kazneni-zakon> (9.8.2023)
2. Zakon o lovstvu (NN 99/18, 32/19, 32/20); Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/422/Zakon-o-lovstvu> (9.8.2023)

Ostalo

1. Brzjavka Ravnateljstvo policije, Ureda glavnog ravnatelja policije broj: 511-01-45-372-46/02-2014.
2. Državni zavod za statistiku, popis stanovništva. Dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/stanovnistvo/popis-stanovnistva/> (18.7.2023)
3. Hrvatski sabor: Izvješće o radu policije u 2018. i 2019. godini https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2020-11-26/143106/IZVJ_POLICIJA_2018_2019.pdf (17.7.2023)
4. Milošević, D., Bertelović, B., Matijević G. (2023). Preventivni projekt Siguran lov. Požega: Lovački savez požeško-slavonske županije.
5. Ravnateljstvo policije, MUP-a, RH: Projektna dokumentacija preventivnog projekta Siguran lov: \\ozi\Prevenција\Ravnateljstvo policije\NACIONALNI PROJEKTI\Siguran lov (17.7.2023)
6. SLE - Središnja lovna evidencija. Dostupno na: <https://sle.mps.hr/> (24.9.2023)
7. (UNODC, 2004:8-16). Dostupno na: https://www.unodc.org/pdf/unodc_terms_reference.pdf (20.8.2023).

Internetski portali i stranice

1. Državni lovački savez Njemačke. Dostupno na: <https://www.jagdverband.de/sicherheit-ist-bei-der-jagd-oberstes-gebot> (17.7.2023)
2. HRT. „Siguran lov“ Preventivni program MUP-a, i HLS-a. Dostupno na: <https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/siguran-lov-preventivni-program-mup-a-i-hrvatskog-lovackog-saveza-8024242>. Bzenica najmodernije lovačko strelište u Europi. Dostupno na: <https://magazin.hrt.hr/price-iz-hrvatske/bzenica-najmodernije-lovacko-streliste-u-europi-8019591> (6.8.2023)
3. Koji su uzroci stradavanja u lovu – greške, nepažnja, nepridržavanje pravila, neznanje? Dostupno na: <https://www.agroklub.com/sumarstvo/koji-su-uzroci-stradavanja-u-lovu-greske-nepaznja-nepridrzavanje-pravila-neznanje/74688/> (18.7.2023)

4. Kronika Požeško-slavonska. Organiziran I. Lovno streljački kup Bzenica 2022. uz preventivni program „Siguran lov“. Dostupno na: <https://pozeska-kronika.hr/drutvo/item/21467-organiziran-1-lovno-streljacki-kup-bzenica-2022-uz-preventivni-program-siguran-lov.html> (6.8.2023)
5. POŽEŠKI HR. Nastavak preventivnog projekta Siguran lov. Dostupno na: <https://pozeski.hr/foto-u-jaksicu-provedena-radionica-nacionalnog-preventivnog-projekta-siguran-lov/> (6.8.2023).
6. POŽEŠKI.HR U Brestovcu provedena radionica nacionalnog preventivnog projekta „Siguran lov“. Dostupno na: <https://pozeski.hr/foto-u-brestovcu-provedena-radionica-nacionalnog-preventivnog-projekta-siguran-lov/> (6.8.2023)
7. PU požeško-slavonska. U Požegi nastavljene aktivnosti u sklopu projekta „Sigurnost u lovu“. Dostupno na: <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/u-pozegi-nastavljene-aktivnosti-u-sklopu-projekta-sigurnost-u-lovu/21027> (1.8.2023)
8. PU požeško-slavonska. Vozači – oprez divljač na cesti!. Dostupno na: <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/vozaci-oprez-divljac-na-cesti/18306> (1.8.2023)
9. PU požeško-slavonska. Građani kontinuirano dragovoljno predaju oružje i eksplozivna sredstva. Dostupno na: <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/gradjani-kontinuirano-dragovoljno-predaju-oruzje-i-eksplozivna-sredstva/21885> (18.7.2023)
10. PU požeško-slavonska. U Požegi nastavljanje aktivnosti u sklopu projekta „Sigurnost u lovu“. Dostupno na: <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/u-pozegi-nastavljene-aktivnosti-u-sklopu-projekta-sigurnost-u-lovu/21027> (2.8.2023).
11. PU požeško-slavonska. Nastavak preventivnog projekta Siguran lov. Dostupno na: <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/nastavak-preventivnog-projekta-siguran-lov/23560> (2.8.2023)

GORAN MATIJEVIĆ*

Safe Hunting Prevention Project in the Požeško-Slavonska County - A Proven Model of Prevention Development and Police Cooperation With Citizens

Summary

The Požeško-slavonska County Police Administration serves the Požeško-slavonska County, with an area of 1,815.24 km², with a population of 64,420. There are 43 hunting grounds (of which 19 state and 24 county) that cover 157,300 ha. In addition to the County Hunting Association, the hunters of this county (about 1,400 of them) are gathered by 29 hunting societies (some societies manage more than one hunting ground). From 2014 to 2016, the Požeško-slavonska County Police Administration implemented "Safe Hunting", the national prevention project of the General Police Directorate of the Ministry of Interior and the Croatian Hunting Association, the purpose of which was to raise a higher level of safety in the handling of firearms when it comes to hunters and general safety in hunting grounds, to prevent illegal hunting and other illegal behaviour in hunting and environmental protection. The project was started again in 2021. The paper deals with the research of the implemented preventive activities from the project "Safe hunting" in the area of the Požeško-slavonska County Police Administration in the period 2021-2023 and their impact on the state of security in hunting grounds and the creation of a successful model of community prevention and police cooperation with citizens.

Keywords: *hunting, hunters, security, game, police, prevention.*

---

* dr. sc. Goran Matijević, chief police inspector, Požega-Slavonia Police Administration, police officer for supervision and planning - for prevention